

RAI-arvioinnin
tukimateriaali
ammattilaiselle
palvelua saavan
asiakkaan läheisen
osallistamisen
tueksi (Innokylä)

**Läheisen osallistuminen
RAI-arviointiin –
toimintamalli**

**Asiakaslähtöinen ja
osallistava RAI-arviointi –
toimintamallikokonaisuus**

Terveiden ja
hyvinvoinnin laitos

4.2.2026

Tukimateriaali Läheisen osallistuminen RAI-arviointiin – toimintamallin käyttöön

Läheisen osallistuminen RAI-arviointiin toimintamalli on osa Asiakaslähtöinen ja osallistava RAI-arviointi – toimintamallikokonaisuutta.

[Linkki toimintamallikokonaisuuteen \(Innokyla.fi\)](#)

Tukimateriaali on osa Asiakkaan omien tavoitteiden selvittäminen RAI-arvioinnissa –toimintamallia.

[Linkki toimintamalliin \(Innokyla.fi\)](#)

Tukimateriaali on tarkoitettu käytettäväksi RAI-arviointikeskustelun tueksi.

Toimintamallikokonaisuuden ja toimintamallin sekä tukimateriaalin kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL).

Toimintamalli ja tukimateriaali on toteutettu Yhteisrahoitteisen RAI-verkoston kehittämisen kumppaneiden kanssa vuonna 2025-2026.

Tutustu myös kokonaisuuden [muihin toimintamalleihin](#).

Läheisen osallistuminen RAI-arviointiin

- Tukimateriaalissa kuvataan menetelmiä läheisen osallistumisen tueksi, joita RAI-arviointia tekevä ammattilainen voi hyödyntää arviointia tehdessään.
- Arvioitavan henkilön läheinen on keskeinen tiedonantaja RAI-arvioinnissa.
- RAI-arvioinnissa lähtökohtana on aina RAI-välinekohtainen käsikirja, jota noudattamalla varmistetaan oikeanlaiset ja yhtenäiset arvioinnit.
- Toimintamalli sisältää myös perustelut hänen osallistumisen edistämiseksi ja keinoja sen mahdollistamiseksi.

Läheisen osallistuminen RAI-arviointiin

Ammattilaisen tarkastuslista

Käytä listaa arvioinnin eri vaiheissa

Ennen RAI-arviointia

Ammattilainen varmistaa tiedolliset edellytykset

Tieto-osallisuus

- Ammattilaisena varmistan, että
 - ☐ Asiakkaan suostumus läheisen osallistumiselle on selvitetty, ymmärretty ja dokumentoitu. Jos suostumusta ei saada, toimitaan sosiaalipalvelulain tarkoittamalla tavalla.
 - ☐ Läheiselle annetaan riittävästi ja ymmärrettävästi tietoa RAI-arvioinnin tarkoituksesta, sisällöstä ja vaikutuksista asiakkaan palveluihin.
 - ☐ Läheinen tietää, missä vaiheessa arviointia tietoa voidaan jakaa, millä tavoin hän voi osallistua, keneen hän voi tarvittaessa olla yhteydessä.
 - ☐ Tiedonvaihdon rajat (mitä tietoa voidaan jakaa, kenen kanssa ja millä perusteella) käydään läpi.
 - ☐ Läheiselle annettu tieto on yhdenmukaista organisaation yhteisten linjausten kanssa.

RAI-arvioinnin valmistelu

Ammattilainen tukee aktiivista osallistumista

Aloiteosallisuus

- Ammattilaisena varmistan, että:
 - ☐ Läheiselle aktiivisesti tarjotaan mahdollisuutta tuoda esiin havaintoja, huolia, toiveita ja näkemyksiä asiakkaan arjesta.
 - ☐ Läheistä kannustetaan osallistumaan arviointiin, eikä osallistuminen ole jäänyt hänelle itselleen vaadittavaksi.
 - ☐ Läheisen esiin tuomat aloitteet, ideat ja huomiot kuullaan ja huomioidaan arviointiprosessissa.
 - ☐ Epäselvät tai ristiriitaiset näkemykset tuodaan avoimesti käsittelyyn asiakkaan etu huomioiden.
 - ☐ Läheinen saa tiedon siitä, miten hänen tuomaansa tietoa hyödynnetään arvioinnissa ja jatkosuunnittelussa.

RAI-arvioinnin toteutus

Ammattilainen mahdollistaa osallistumisen

Suunnitteluosallisuus

- Ammatilaisena varmistan, että:
 - ☐ Läheisen rooli asiakkaan arjessa ja tukemisessa tunnistetaan ja se tehdään näkyväksi.
 - ☐ Arvioinnin toteutustapa (tapaaminen, etäosallistuminen) on sovittu yhdessä asiakkaan ja läheisen kanssa.
 - ☐ Arvioinnin aikataulu mahdollistaa läheisen osallistumisen.
 - ☐ Läheisen tuottama tieto kirjataan huolellisesti ja asianmukaisesti osaksi RAI-arviointia.
 - ☐ Arviointitilanteessa huolehditaan kunnioittavasta, selkeästä ja arvostavasta vuorovaikutuksesta kaikkien osapuolten kanssa.

RAI-arvioinnin jälkeen

Ammattilainen varmistaa jatkuvuuden

Osallisuuden vahvistuminen

- Ammattilaisena varmistan, että:
 - ☐ Arvioinnin keskeisiä havaintoja ja johtopäätöksiä käydään tarvittaessa läpi läheisen kanssa.
 - ☐ Läheinen ymmärtää, miten RAI-arvioinnin tuloksia hyödynnetään palvelun ja arjen suunnittelussa.
 - ☐ Mahdolliset jatkotoimenpiteet ja seuranta tehdään näkyviksi myös läheiselle.
 - ☐ Kokemusta läheisen osallistamisesta hyödynnetään oman työn ja toimintatapojen kehittämisessä.